

zaaknummer 2011T580(3)

Datum beslissing: 6 januari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C.E.J.M. Heerkens Thijssen, advocaat te
Amsterdam,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
tijdens zijn leven van [datum] tot [datum lid van de Congregatie der
Broeders van de Heilige Aloysius de Gonzaga (Broeders van Saint
Louis),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Op 11 november 2013 heeft met klager een gesprek plaatsgevonden met de voorzitter van de Klachtencommissie, waarvan een gespreksverslag is opgemaakt.

Bij de griffie is vervolgens een brief d.d. 8 december 2013 binnengekomen van broeder [naam], algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius de Gonzaga (Broeders van Saint Louis).

De griffie heeft in juli 2014 email-correspondentie, met bijlagen, van klager ontvangen.

Het klaagschrift (met bijlagen) is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 juli 2014.

Op 18 september 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie (met bijlagen) op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam] voornoemd.

Op 9 december 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt mondeling toegelicht. Hij werd vergezeld door de heer [naam] en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Heerkens Thijssen. Als getuige heeft klager de heer [naam] meegebracht, die tot het moment van zijn verhoor buiten de zittingsruimte heeft plaatsgenomen.

Namens de Congregatie is broeder [naam] ter zitting verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 Klager verbleef in 1966 in het [instelling] te [plaats] en studeerde aldaar aan de Hoge Pedagogische School. Klager was toen 18 jaar oud.

Aangeklaagde was prefect van het internaat. Zijn bijnaam was '[naam]'.

Vanwege ernstige rugklachten moest klager iedere middag een uur rusten in een gipsbed. Aangeklaagde kwam klager gedurende ongeveer drie tot vier maanden met grote regelmaat zogenaamd wakken. Hij hield dan de hand van klager vast en begon klager te strelen over zijn hoofd en schouders, waarbij hij lieve woordjes zei. De bedoeling van aangeklaagde was duidelijk voor klager. Hij probeerde klager te verleiden tot intiem lichamelijk contact. Klager wist echter te voorkomen dat het zover kwam. Hij legde zijn hand op zijn buik, zodat het duidelijk was voor aangeklaagde dat hij niet verder door moest gaan met strelen. Gelet op zijn eerdere ervaringen met seksueel misbruik was de agressie van klager gewekt. Het zou klager niet nog een keer overkomen.

Eén keer op een middag toen aangeklaagde hem bezocht werd klager wakker van hijggeluiden. Hij zag dat aangeklaagde naast zijn bed zat, met zijn hand in zijn eigen broek. Aangeklaagde masturbeerde. Klager was hier enorm van geschrokken. Aangeklaagde is hierop direct weggelopen en heeft klager verder niet aangeraakt.

Klager heeft over het gedrag van aangeklaagde verteld aan oudere medescholieren. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een actie tegen aangeklaagde om zo zijn gedrag te laten stoppen. Er werd een uitvaart van aangeklaagde in scène gezet en aangeklaagde werd, tezamen met [naam], opgesloten in de medicijnkamer. De toiletten werden beklad met de leus '[bijnaam] is een homo'. Dit alles om de broeders/de leiding duidelijk te maken dat het 'homoseksuele gedrag' niet werd getolereerd door de leerlingen.

In het internaat ging het gerucht dat aangeklaagde zijn handen niet kon thuis houden en homoseksuele gevoelens liet blijken richting diverse internaat leerlingen.

Na die actie was aangeklaagde van de ene op de andere dag uit het internaat verdwenen, zogenaamd op grond van een medisch advies.

2.2 Klager was reeds getraumatiseerd vanwege seksueel misbruik door een non in zijn prille jeugd en later door een frater in het internaat [naam] in [plaats]. Het grensoverschrijdend gedrag van aangeklaagde heeft bij klager een herbeleving van zijn eerdere trauma's teweeg gebracht.

2.3 Het doel van de klachtenprocedure is het verkrijgen van erkenning en genoegdoening.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De algemeen overste, broeder [naam], heeft in zijn reactie gesteld dat naar vermogen onderzoek is verricht in de archieven van de Congregatie naar de levensloop van aangeklaagde. Helaas zijn in de archieven geen persoonsdossiers van uitgetreden leden bewaard. Uit algemene lijsten kon worden afgeleid dat aangeklaagde op 1 september 1965 (tot 1 september 1967) te [plaats] werd benoemd aan de 'Hogere Pedagogische School'.

Het registratiekaartje van klager in het archief bevestigt zijn inschrijving per 1 september 1965. Het kaartje vermeldt tevens dat hij pas daadwerkelijk op 5 januari 1966 op het internaat is gekomen. Ook de heer [naam] was per 1 september 1965 ingeschreven op het internaat.

Buiten de klacht van klager – en nu dus ook van de heer [naam] – zijn de overste geen andere klachten of verdenkingen met betrekking tot aangeklaagde bekend, ook niet op het internet. De heer [naam], archiefonderzoeker in het kader van het onderzoek van de Commissie

Deetman, heeft geen nadere informatie over de klacht van klager of de afloop daarvan in het congregatiearchief kunnen vinden.

De overste heeft het gesprek dat hij op 17 december 2013 met klager heeft gehad, door tussenkomst en in bijzijn van mevrouw [naam] van 'Slachtoffer in Beeld', als oprecht ervaren. De overste heeft geen reden om aan te nemen dat klager over de beleving van zijn herinneringen onwaarheid zou spreken. Niettemin is de overste, gelet op het onderzoek van de heer [naam] en door de verklaringen van personen die aangeklaagde kenden, niet in staat de klacht tegen aangeklaagde te bevestigen. Bovendien roepen de verklaring van en de email-correspondentie met de heer [naam] enkele vragen bij de overste op.

Bij eventuele gegronde verklaring van de klacht is de overste bereid namens de Congregatie het seksueel misbruik te erkennen en excuses aan te bieden voor het feit dat dit seksueel misbruik door één van de leden van de Congregatie is gepleegd.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat het door klager gestelde feit, dat aangeklaagde een keer in zijn bijzijn masturbeerde, moet worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Immers, klager bevond zich in een afhankelijkheidsrelatie en was onvrijwillig toeschouwer van een seksuele handeling.

De overige gestelde feiten - het meermalen strelen door aangeklaagde over het hoofd en de schouder van klager en het ondertussen uitspreken van lieve woordjes – worden, met name gelet op de leeftijd van klager, door de Klachtencommissie beschouwd als grensoverschrijdende gedragingen. In het licht van hetgeen klager eerder op een ander internaat was overkomen is het begrijpelijk dat klager dat strelen al gauw als heel onaangenaam heeft ervaren en zich daarbij niet veilig meer voelde. Echter, het gestelde strelen kan naar het oordeel van de Klachtencommissie niet worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert het feit dat klager aangeklaagde verwijt zich heeft afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde is dit feit niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenis die klager schetst heeft plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde eenmalig naast het bed van klager met zijn hand in zijn broek bezig was zichzelf (proberen) te bevredigen. Klager is wakker geworden door de hijgende geluiden die aangeklaagde daarbij heeft geuit en was erg geschrokken. Aangeklaagde heeft hierop meteen de kamer van klager verlaten en heeft klager verder niet aangeraakt.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de email-correspondentie met en de verklaring van de heer [naam]. Hieruit blijkt dat aangeklaagde in een kamer steeds probeerde met zijn handen in de broek van [naam] te komen en maar bleef proberen zijn benen te strelen. [Naam] kon met moeite voorkomen dat aangeklaagde ook zijn geslachtsdelen kon betasten.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de overgelegde verklaring van de heer [naam] d.d. 24 november 2014. Uit deze verklaring blijkt dat [naam] op een nacht in het voorjaar van 1966 op [instelling] wakker werd omdat aangeklaagde met zijn handen in de pyjamabroek van [naam] bezig was met het strelen van zijn geslachtsorganen. Deze verklaring is door de heer [naam] ter zitting tijdens zijn verhoor als getuige bevestigd.

Tenslotte is blijkens de overgelegde stukken aannemelijk geworden dat het in die tijd een algemeen bekend feit was op het Instituut [naam] dat aangeklaagde zijn handen niet kon thuis houden. Als reactie daarop heeft een actie door de leerlingen tegen aangeklaagde plaatsgevonden, waarbij onder meer de uitvaart van aangeklaagde in scène werd gezet. De Klachtencommissie heeft geconstateerd dat volgens broeder [naam] daarover niets bekend is en dat hij derhalve twijfels heeft of die actie in 1966 wel heeft plaatsgevonden. Nu echter zowel klager, [naam] en [naam] eenduidig en gedetailleerd over de opgezette actie hebben verklaard, ziet de Klachtencommissie geen reden om daaraan te twijfelen. De Klachtencommissie acht genoemd algemeen bekend feit en de opgezette actie tegen aangeklaagde dan ook dienstig als steunbewijs voor de onderhavige klacht.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuyging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius de Gonzaga (Broeders van Saint Louis) de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 6 januari 2015 door:

mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. G.A.M. Stevens,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.